

عضویت ایران در سازمان شانگهای، بدون مانع

تهران ایرنا نوزدهمین اجلاس سازمان همکاری شانگهای ۲۳ و ۲۴ خرداد ماه جاری (۱۳ و ۱۴ ژوئن) در شهر بیشکک قرقیزستان با حضور سران ۱۱ کشور از جمله جمهوری اسلامی ایران به عنوان عضو ناظر برگزار می شود، گفته شده است موضوع عضویت رسمی ایران در این نشست که حسن روحانی نیز شرکت خواهد کرد، بررسی خواهد شد.

رؤسای جمهوری افغانستان، بلاروس و مغولستان مانند ایران به عنوان عضو ناظر در اجلاس نوزدهم شانگهای به جمع رؤسای جمهوری کشورهای چین، روسیه، تاجیکستان، قزاقستان، ازبکستان، هند و پاکستان خواهند پیوست.

اگرچه جمهوری اسلامی ایران از نخستین کشورهای بود که بعد از کشور مغولستان به عنوان ناظر به عضویت این سازمان در آمد و درخواست عضویت رسمی خود را ۱۱ سال قبل به این سازمان ارائه کرد، اما هنوز این عضویت قطعی نشده است.

۱۸ اجلاس قبلی سازمان همکاری شانگهای تاکنون با شرایط مختلفی در کشورهای عضو آن برگزار شده است و موضوع عضویت دائم جمهوری اسلامی ایران نیز در چند جلسه در دستور کار آن قرار گرفت، اما تصمیم نهایی و جمع بندی کامل در مورد این بند از درخواست به دلایل خاصی از جمله سایه برخی تحریم های ظالمانه علیه ایران حاصل نشد.

طبق برنامه از پیش اعلام شده، قرار است شرکت کنندگان در اجلاس دو روزه این هفته درباره حضور نیروهای آمریکایی در خاورمیانه، بحران روسیه، مبارزه با تروریسم و گروه تروریستی داعش، عراق و مسائل آسیای مرکزی و افغانستان بحث و رایزنی کنند و در پایان ۲۰ سند منطقه ای و بین المللی نیز امضا شود.

تصمیمات این اجلاس پهنه وسیعی معادل ۳۵ میلیون و ۹۷۲ هزار کیلومتر مربع از کره زمین، یعنی حدود ۲۳ درصد از کل وسعت خاکی و جمعیتی افزون بر سه میلیارد و ۵۰۰ میلیون نفر که نزدیک به ۴۵ درصد مجموع جمعیت جهان را در بر می گیرد، ضمن آنکه ۲۵ درصد از رشد تولید ناخالص داخلی جهان در قالب این پیمان منطقه ای به عنوان بزرگترین سازمان همکاری متمرکز است.

**** سازمان همکاری شانگهای و پذیرش عضویت ایران در آن**

این سازمان در سال ۲۰۰۱ میلادی در شهر شانگهای چین با عضویت ۶ کشور روسیه، چین، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان و ازبکستان بنیان نهاده شد و بعد از آن عضویت کشورهای تازه ای در آن پذیرفته شد و اگر چه ایران هنوز به عضویت دائم آن در نیامد، اما نشانه هایی از خروج این موضوع از هاله ابهام دیده می شود و به نظر می رسد این درخواست عضویت دائم در بیشکک قطعی می شود.

پذیرش عضو جدید در این سازمان منوط به رأی موافق همه اعضاست، ضمن اینکه از جهت اداری و حقوقی هم باید شرایط و مقررات دو جانبه میان سازمان و کشور متقاضی عضویت فراهم شود و حدود ۲۸ سند حقوقی میان طرفین تطبیق و امضا شود.

نظر به اینکه روسیه و چین تا کنون قدرت های تعیین کننده سازمان همکاری شانگهای بوده اند، طبیعاً پذیرش عضو جدید در این سازمان در وهله اول منوط به موافقت این دو کشور است.

با این وجود، نماینده ویژه رئیس جمهوری روسیه در امور سازمان همکاری شانگهای اوایل خرداد ماه جاری اعلام کرده بود که بیوستن و عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای در دستور کار این سازمان قرار دارد. بختیار حکیموف با بیان این مطلب به خبرگزاری تاس گفته بود که عضویت ایران در سازمان شانگهای همانند عضویت افغانستان و بررسی درخواست سایر کشورها برای کسب موقعیت های مختلف در این سازمان در دستور کار قرار دارد.

وی افزود: این مسئله همواره مد نظر ما قرار داشته است اما اکنون در حال تنظیم جایگاه هند و پاکستان در سازمان همکاری شانگهای هستیم.

سفير روسیه در پاکستان گفت: مسکو مصرانه به دنبال عضویت دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای (SCO) است.

#39'الکسی دیدوف؛#39; سفير روسیه در پاکستان در ۱۰ فروردین امسال در گفت و گوی اختصاصی با خبرنگار ایرنا در اسلام آباد گفته بود: از دیدگاه روسیه سازمان شانگهای یک موقعیت مهم و مؤثر برای همکاری مشترک علیه معضل تروریسم است و مسکو قاطعانه خواستار پیوستن تهران به این سازمان به عنوان عضو دائم آن است.

حتی دبیر کل سازمان همکاری شانگهای نیز در اسفند ماه گذشته در مورد عضویت کامل ایران در این سازمان

گفته بود که ما به دنبال یک اجماع کامل هستیم به ویژه در شرایطی که تحریم های بین المللی علیه ایران لغو شده است.

"ولادیمیر نوروف" در یک کنفرانس خبری در پکن در پاسخ به ایرنا گفت که نگرش مثبت کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای نسبت به ایران همچنین در بیانیه اجلاس سران در 39#&چینگ دائو#&39; ثبت شده است.

او با اعلام اینکه سازمان همکاری شانگهای اهمیت زیادی برای همکاری با اعضای ناظر و کشورهای شریک در گفت و گو قائل است، گفت: اعضای سازمان در آن بیانیه همچنین حمایت خود را از اجرای برنامه جامع هسته ای ایران برای حل موضوع هسته ای اعلام کرده و از تمامی طرف ها خواستند علاوه بر اینکه در ارتقا صلح و ثبات منطقه و جهان، قویاً بر تعهدات خود در خصوص اجرای کامل و مؤثر برجام پایبند باشند.

نوروف به عنوان رئیس مؤسسه استراتژیک ازبکستان افزود که دولت های عضو بر این باور هستند که پاسخ مؤثر به چالش ها در زمینه ثبات و امنیت امکان پذیر است تا به طور مؤثری همکاری های اقتصادی و انسان دوستانه را در فضای سازمان همکاری شانگهای تنها از طریق تلاش های مشترک در سطح منطقه ارتقا بخشیم.

دبیر کل سازمان همکاری شانگهای گفته بود که در این راستا سازمان همکاری شانگهای علاقه مند به همکاری در زمینه های مختلف با جمهوری اسلامی ایران است و ما رویکردهای بسیار مشابهی با ایران در بسیاری از زمینه ها داریم.

به گفته وی کشورهای سازمان همکاری شانگهای فعلاً در حال توسعه همکاری های اقتصادی و تجاری با ایران هستند و برنامه های بلند مدتی برای ساخت و ساز در حوزه پروژه های زیربنایی دارند.

در همین راستا، روزنامه مورنینگ پست هنگ کنگ نیز هشتم خرداد امسال نوشت که در جریان اجلاس سران سازمان همکاری شانگهای در قرقیزستان، اعضای رسمی و ناظر درباره عضویت رسمی ایران در این سازمان بحث و رایزنی خواهند کرد.

این نشریه خاطر نشان کرده بود که پس از اینکه آمریکا از توافق هسته ای سال ۲۰۱۵ میلادی خارج شد و تحریم های ایران را از سرگرفت مخالفت های بین المللی با این اقدام افزایش یافته است و یکی از مسائل مورد بحث در اجلاس سران سازمان همکاری شانگهای در بیشکک همین مساله و همچنین عضویت رسمی ایران در این سازمان خواهد بود.

این روزنامه از قول ایوا سیورت از دانشگاه برلین آورده بود: مساله عضویت ایران از سال ۲۰۰۸ میلادی در این سازمان مورد رایزنی قرار گرفته است اما احتمال می رود که در قرقیزستان سران سازمان همکاری شانگهای به طور جدی تری در این باره رایزنی کنند.

وی می افزود که آمریکا به طور یکجانبه از توافق هسته ای خارج شد و بسیاری با این اقدام مخالفت کردند چین و روسیه به طور جدی خواستار حل و فصل این مساله به شکل مسالمت آمیز هستند و اجلاس سران شانگهای فرصت خوبی برای مشورت در این زمینه است.

سیورت گفت که بحث درباره عضویت دائمی و رسمی ایران در سازمان همکاری شانگهای می تواند از سوی اعضا نشان دهنده مخالفت آنها با اقدامات یکجانبه آمریکا و پشتیبانی سازمان همکاری شانگهای از رهیافت های مسالمت جویانه و صلح آمیز باشد.

این کارشناس تاکید کرد که وقتی مساله عضویت ایران در این سازمان در قرقیزستان مورد بحث قرار گیرد در واقع اعضای سازمان نشان خواهند داد که حرف های فراوانی برای گفتن در جامعه بین المللی دارند و اینکه کشورها مایل به گسترش همکاری های صلح آمیز هستند.

تا پیش از رفع تحریم های بین المللی ایران در شورای امنیت سازمان ملل، امید به عضویت دائم ایران در سازمان همکاری شانگهای چندان جدی نبود، چه آنکه بنای همکاری در این سازمان بر اساس قوانین و مقررات بین المللی است، و کشورهای عضو تمایلی به پذیرش کشوری که تحت تحریم رسمی بین المللی قرار دارد، نداشته اند.

با رفع تحریم های بین المللی ایران این معضل حقوقی از میان برداشته شد و بعد از آن بود که ولادیمیر پوتین

رئیس جمهوری روسیه در نشست دو سال گذشته سران سازمان همکاری شانگهای در تاشکند ازبکستان گفت "ما بر این باوریم که پس از حل و فصل برنامه هسته ای ایران و لغو تحریم های سازمان ملل متحد، هیچ مانعی بر سر راه عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای وجود ندارد".

در این بین، هیچیک از کشورهای مؤسس این پیمان در آسیای مرکزی از جمله ازبکستان، قرقیزستان و قزاقستان نیز مخالفتی با پیوستن ایران به آن نداشته اند و بر اساس شواهد، اعضای جدید آن از جمله هند و پاکستان نیز به اعتقاد تحلیلگران بعید به نظر می رسد مخالفتی با این موضوع داشته باشند.